

CSIKI HIRLAP

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyed évre 2 K. A hirdetésekkel első díj szerinti számítjuk. — Egyes szám ára 20 fillér.

—: Megjelenik minden szombaton. —:

Főszerkesztő:

PÁL GÁBOR

Szerkesztő:

KÁDÁR FERENC

Felolós szerkesztő:

Dr. GÁL JÓZSEF

A lapba szánt közlemények

és cserendőányok a szerkesztő címére (Csikszereda, Apalfy-u. 3.) az előfizetési díjak pedig Dr. Gál József ügyvéd címére küldendők.

Kéziratokat nem adunk vissza. — Nyitlert sora 20 fillér.

Közéleti primadonna-kultusz.

Nemcsak a szinpadnak vannak meg a maga primadonnái, hanem a közéletnek is. Csakhogy ezek nem tartoznak a szép nemhez, legföllebb annyiban, hogy nem szépek rendszerint, mert — hogy modernebbeknek látszanak, — bajszukat lenyiratták, vagy leborotválták. De a tapsot, az ünnepeletést ők is nagyon szeretik, mert ez nekik reklámot csinál és nyomában a gázi is emelkedik. Így esik meg aztán, hogy egyik-másik közéleti primadonna szédületes pályát fut meg. Ma még csak kis körben tevékenykedik, talán egy város ügyeit intézi, holnap már egy megye is szűk az ő szereplésének és csak azon vesszük észre magunkat, hogy valami nagyfontosságú országos intézmény élére rugtatott. Ha ezen primadonnák egyik-másikáról leszedjük az érdekelt maecenások nyújtotta és szővirágokból font koszorukat, csokrokat és az embert a maga valóságában nézzük a magunk szemével, akkor önkénytelenül is fölsőhajunk a kápolnás vagy szentegyházas olálfalvival: „Azt hittem, hogy madár, hát verek!” Bizony csak verek! De ugyesen csiripolt székelymentésről, Erdélynek iparos országrészé való tételéről, vagy földgázról, míg az érdekelt pénz-sasok szárnya alatt föl nem emelkedett az óhajotta magasságba. Apropos „földgáz”! Hát hogy is állunk csak ezzel az Istent adományával? Évekkel ezelőtt fölfedezték ezt a nagy természeti kincset, amelyet Amerikában is csak legfennebb 10 év óta ismernek. Jelentőségével már ugyiszólva az első perctől kezdve tisztában voltak. Nos mit tettek a primadonnák? Talán rögtön az ipar szolgálatába fogták be és virágzó vállalatokat varázsoltak a

Mezősége? Oh nem! Előbb egy néhány évig trillázni kell. Elővették az amerikai mérnökök könyveit a földgázról, ezeket kivonatossan leközölték és aztán alkalmat kerestek, hogy leélkezhessenek. Rendeztek mindenféle anketet, banketteit, s tudom én mi-féle-ttet, a laikusnak csak káprázott a szem, hogy nyiesik az 5—6 számjegyes adatokat, hogy naponként és óránként mennyi földgáz tör elő. S hát egyebet tettek-e? Hogyne, persze hogy tettek. Amerikából szakértőket hoztattak, akiknek ezekre menő napidijukat fizettek, csak azért, hogy ezek is konsztalálják, miszerint igaz, hogy prima minőségű, echt földgáz az, amiről a primadonnák zengedeznek. Történt azonban közben, hogy egy pajzán mezőségi gyermek — nem ismervén a gáz erejét, — „űszköt csóvált s tüzkigyót rajzolt” a gázforrás közelében, amire ez lángra gerjedt. Nosza megjedt erre a primadonna-had, hogy meg talál semmisülni a jó téma; fogták hát magukat és köröskörül kipingáltatták táblákra: „Opasno je van se nagnuti: vgyázat, mert gylékony”!

Ennyi történt azóta, hogy a földgázat felfedezték. Pedig a primadonnák jól tudják, hogy ez a megbecsülhetetlen kincs nem maga a cél, ez csak eszköz a cél elérésére, azaz az ipar megteremtésére. Folyton az eszköztől zengedeztek, szüntelen variáltak: „Mevgan a gomb!” De már tovább nem mertek menni és azt mondták: „Most már egy ügyes kabátot kell teremtenünk, amelyhez felhasználhassuk a gombot.” (A nyájas olvasó nézze el nekem, hogy kabátot varratok a gombhoz, de jelen esetben jobb hasonlat nem jutott eszembe, elvégre mindenki olyan hasonlattal köszön, amilyen van). Közben pedig rengeteg gázmennyiség puffog felhasználatlanul a

levegőbe s a föld tompa morajjal ad kifejezést afeletti méltatlankodásának, hogy mint iparkodnak elvermelni szóaratban a belőle feltörő földgázat; a primadonnák pedig nyugodtan tovább szavalnak, mert jól tudják, hogy manapság „aki másnak vermet ás, jó napszámot kap”.

De talán mélyebben rejől oka is van annak, hogy a primadonnák nem mernek más nőttát fujni. Ki tudja milyen érdekeket sértenének meg. Nem lehetetlen, hogy a köszén-királyok, kiknek keze a miniszteri székig elér, diktálják így, attól tartva, hogy a földgáz erős vetélytársa lesz az ő köszénüknek. Ilyesmi is megtörténhetik nálunk.

HETI KIS TÜKÖR.

Justh beszámolója. — A képviselőház ülése. — Az alkotmánypárt a házban.

Megtörtént a héten szépen és impozánsan Justh beszámolója M a k ó n, miről előzetes hírrel szolgáltak volt. Justhon kívül gr. Károlyi Mihály, gr. Apponyi Albert, gr. Zichy Aladár és mások is beszéltek s illő kritikában részesítették az uralmi pártot. Kellemetlen színben iparkodtak feltüntetni a kormány-párt részéről, hogy Andrássy nem jelent meg a beszámolóban, mint ahogy az újságok már jóelőre kurtölték volt. Azonban kisült később, hogy a távo-maradás nem volt szándékos, annál kevésbé céltalos. Elmaradt az új párt végre egyszerűen azért, mert a meghívó későn jutott el hozzá. De ha politika volt is e távo maradás, nem fujlattak abból olyan szélet a kormány sajlóorganumai, mintha Andrássy és pártja most már minden közönséget megtagadna a függetlenségiek magatartásával. Mondja ez éppen a szerdai első ülésnapon történt tiltakozása a pártnak a többség uralmával szemben.

A parlament nyári szünete után ugyanis szerdán ült össze ismét a képviselőház és a főrendiház. — A képviselőház ülésének az volt a nevezetessége, hogy

A „CSIKI HIRLAP” TÁRGÁJA.

A vértanukhoz.

Szavalták a kolozsvárt Egyetem aulájában az egyetemi ifjúság emlékkönyvében.

Kik ott pihentek lenni a sir ölében,
Martírhalált halt krisztusalakok,
Álmodva búszok, nagy Magyarországról,
Melyhez harcotok rakott alapot;
A nyugalomnak örökös honába
Lelhallik-e a dühös harciárma,
Melyet megszentelt síroktól körül
A mult s a jelen véres harca szől?

Tudjátok-e, hogy hősi szent haláltok,
Melyben egy nemzet lelke áldozott,
Földfelé szálló tömjén füstje volt csak,
Dicsőbb jövőt számunkra nem hozott?
A kihalt fegyvert más ragadta kézbe
S míg álmaink közt nem is vetülk észre,
Fojtó gyűrűként nemzattunk körül
Új, leszámoló harca tömörül.

S már zug az ágyu. Távól dörrenésén
Nagy Európa képe változik,
Rémség hangjára fegyverhez kap minden
Csupán a magyar áll s csodálkozik.
Nagy ösök vére nem forr az érében,
A küzdelemtől elszakott már rögén.
Ernyedt izmai végső erejét
Más harcok tépik, hontják szerteszt.

Önzés, irigység, testvérgyűlölködés,

Mely végigkísért századokon át,
Elvakította újra nagyjainkat,
Hogy maguktól ne lássák a hazát.
Ellensége lett magyar a magyarnek,
Elfeledek, hogy közöset akarnak.
S mit hősök tudtak összehordani
Pulyák akarják széjlecsoztani.

S a nép, a dicső, melynek vállaira
Képzeltetek jövőt épített,
Nagy tevéekre kicsinek bizonyult
Nem váltá be a beletett hitet.
Vezéreinek nyomdokába lépve
Önzés költözött romlatlan lelkebe
S az ősi panem s circenses helyett
Az utcasarkon jógot kéreget.

Vajudó idők fojtó légnyomása
Óriás súlylyal szakadoz reánk
Küzel viharok szele figyelmeztet,
Hogy veszélyben van újra szép hazánk.
Ulászló korát látjuk visszajönni,
Török fegyverét visszamenydörögni
S ha eljutottunk egyszer idáig,
Mohács sem késiet immár sokáig.

Elő hát szentek! Hősi lelkekkel
Szálljatok be a satnya magyarba,
Pártos lelkebe öntsetek egységet
S harcoss erőt a lankadó karba.
Hogy szívben béke, lényülő kard a kézben,
Múltat feledve csak előre nézzen,
S hol a népeknek nagy csatája tart
Arasson döntő, búszke diadalt.

Zakariás Bólint.

Egy katona naplójából.

Esős, borongós idő volt, amikor a Szabadtai gyorsvonat kocsjába délután 3 órakor behelyezkedtem. Még pár percig bánultam a Zombor felé elnyuló rónát, de mert az előző éjszakai ut idegőimet kibágyasztotta, csakhamar elnyomott az álom.

Dályánál a dunai vashíd zugása még kíváncsivá lett; a szürke habok borzasztóan érdekesek, amikor felettük robot a vonat, mert csak a sorstól függ, hogy pár pillanat múlva mindnyájunkat eltemessenek.

Az álom rövidült az éjszakai utazás unalmát.
Este 11 óra, — hallatszik kívülről a kalauz rököd kiabálása „Bosnische Brod, umfstejen!”

Az utazás egyhangy unalma folytatódik a keskeny-vágányu boszniai — hercegovinai vasuton.

A szokottól csak annyiban üt el, hogy a pálya mellett az éjszakában szuronyok pengéjén török meg a kocsi ócska mécsének fénye, az állomásokon pedig fegyveres katonai őrség várja és köszönti a berobogó vonatot.

Utársaink két török kivételével mind katona uniformisba bujt ügyvédek, tanárok, orvosok, hivatalnokok, — a legérdekesebb egallsimung variációval.

Egymással keveset beszéltünk, — beszélgettek magukról az éjszaka homályában fel-töltött táborútkok.
Kinos tépődés, ezer fájdalmas gondolat közepette bontakozik ki reggelre Sarajevu minnartetteinek tornya.

Pár perc és a bosnyák főváros indólháza peronján szilresüljük a reggeli kávét.

A városban, a város körül, mindenütt, ameddig a szem ellát, katonaság. Elfáslult, csiggedt arcu legények, mosolygó unjonok; a völgy szádjánál train menet, a hegyoldalon gyakorlatlózó tűzvéronal.

a munkapártot kívül megjelent a Házban az alkotmánypárt, élén vezérével, gróf Andrássy Gyulával. A ki hosszabb beszédében fejtegette azokat a törvénytelenségeket és alkotmányvétségeket, amelyek lehetővé tennék a munkapárttal való normális parlamenti együttműködést. Gróf Tisza István miniszterelnök melegen igyekezett erőszakos műveit és a parlamenti őrseget, de Andrássy és párta, Tisza választásait be nem várva, ellátozott a Házból.

Ez a bemenet tehát voltaképp azt akarta jelenteni: nem vehet részt addig formálisan a csonka parlament tanácskozásain az a párt se, míg az elkövetett alkotmányvétségek reparálva nincsenek. Hogy mit tart maga Andrássy a jelen parlamenti többség mivoltáról, clesen elárulja az a kifigurázni próbált megszólítás, hogy tiltakozó beszéde elején nem használta a szokásos „Tiszelt Ház” megszólítást. Lehet ezt kicsinyesség színében is feltüntetni, de akárhogy is csúrik-csavarják, nyilvánvaló bizonyára, Andrássy nem tartja a parlamentet mai formájában méltónak a szokásos titulusra, következőképp arra se, hogy az ország nyakára új, áterőszakolt törvényeket rakjon. S érdekes, hogy ilyen körülmények között még mindig akadnak ravasz furlanggal megkent csikorgó tollak, amelyek az ellenzéknek teszik felőssé azt, mi a törvényhozásban ellenőrzés nélkül történik. Andrássy és az ellenzék egyéb árnyalatai az oka annak, ha baklövéseket követ el a kormány s a mulasztásokat halmozza össze, amiknek súlya már is érezhető minden vonalon. Nagyon érdekes és tanulságos okoskodás ez. Világos beismerése annak, hogy a kormány igen részletes ellenőrzés és igazgató közegre. Vagyis, hogy a mai többség nem jár az egyenesség helyes útján.

Kepemegváltás.

A székely-kepe megváltásának megvalósítása érdekében nagy buzgalommal dolgozik az erdélyi egyházmegyei zsinat kepe-bizottságának elnöksége Lunkban közöltük, emez értekezlet gyűléseinként. Mai számunkban adjuk az elnökség által a vármegegyékhez küldött alábbi megkeresést:

Az erdélyi egyházmegyei zsinat alkalmával a székelyföldi egyházi kepe megváltása tárgyában folyó 1913. évi július 10-én tartott értekezletéről felvett jegyzőkönyvet az úgy érélyes támogatása s a halasztást nem tűrő jogos, méltányos és igazságos kérdés megoldásának a szegény nép érdekében való hathatós sürgetése céljából van szerencsénk megküldeni.

Az ügy érdemére nézve megjegyezzük, hogy a székelyek urbéreskei vagy dézsmalízetők soha sem voltak s mégis az urbéri váltságdíj igazságtalanul az intézők elnézéséből ma is fizetik.

Tekintettel arra, hogy a székely nép legalább is akkora figyelmet érdemel, mint a szászok s hogy a székelyföldi kepe és a szász papok által élvezett s államilag megváltott tízed teljesen egy rendeltetésű és természetű: a székelyek is jogosan és igazságosan kívánhatják a kepe állami megváltását.

A kepe megváltásával jóvá lenne téve az a méltánytalanság, mely a kepe meg nem váltásával a szé-

kely papságra esett. Amíg ugyanis a szász papság a papi tízed megváltása folytán minden anyagi gondtól szabadon csakis a lelkesítő hivatásának élhet, addig a székely papságnak a meg nem váltott kepevel kell ma is küzdenie lelkipásztori munkálkodásának óriási kárára. Fenforog még az az igazságtalanság is, hogy a szegény székely nép, habár nem volt urbéres és a kepejét sem váltották meg, mégis úgy fizette és fizeti ma is a földteher mentesítési adójárulékokat, mint azok, kik a váltság által nagy előnyben részesültek.

A földtehermentesítési adójárulékról az 1875. évi VII. t. c. 3. §-a, illetőleg az azt módosító 1881. évi XL. t. c. 3. §-a intézkedik, mely a járuléki kivételsét és összegét határozza meg.

A m. kir. pénzügyminiszter az 1881. évi XL. t. c. 2. §-ában nyert felhatalmazás alapján az 1883. évi december 24-én 72.988. sz. alatt kibocsátott körrendeletben (Lásd Pénzügyi Közlöny 1883. évi 52. sz.) az új földadót a kataszteri munkálatok alapján a tiszta jövedelemnek 17 1/2 százalékában, a földtehermentesítési járulékokat pedig annak 8 1/2 százalékában s így összesen 25 1/2 százalékában állapította meg, mit a székelyek is fizetnek.

Legújabbban az 1909. évi V. t. c. 30. §-a szerint 1913. évi január 1-től kezdve az állami földadót és földtehermentesítési járulékokat a kataszteri tiszta jövedelem 20 százaléká képezi.

Mintthogy tehát a székelyek hatvan év óta a kepe mellett az évi 8 1/2 százalék földtehermentesítési adót is fizették, jogos és igazságos, hogy az állam ne csak a kepe váltsa meg, hanem a székelyektől hatvan éven át illetéktelenül és jogtalanul beszedett földtehermentesítési járulékokat is legalább kamat nélkül az egyházközségeknek egyházi és iskolai dologi szükségleteik fedezésére fizesse vissza.

Fogadják őszinte tiszteletünk nyilváníatását: Gyulafehérvárt, 1913. szeptember hó 18-án.

Tamási Áron,
értekezleti elnök.

Dr. Szekeres József,
értekezleti jegyző.

Lapunk következő számában közölni fogjuk Pál István székelyudvarhelyi főesperes-plebánosnak a kepe értekezlet előadójának a vallás és közoktatásügyi miniszterhez készített felirat tervezetét.

A mozi jövője.

Körülbelül egy évtizede, hogy a mozgófényképek hódító útjukon eljutottak Magyarországra, ahol hirtelen olyan lendületet vettek, hogy mincs ország a világon ahol jobban megkedvelték volna Edisonnak ezt a korszakos találmányát, mint éppen itt. Különösen Budapest az a város, ahol a mozgószínházak száma már a kávéházak és vendéglők számával vetekszik, pedig Budapest arról ismeretes, hogy aránylag neki van a legtöbb kávéháza, szórakozó és mulatóhelye a világon. A budapesti nép könnyen hevül, gyors és megállapodottság nélküli életet él és a mozi megfelel tökéletesen ennek a természetnek. A mozi gyorsan pergő és változatos cselekményeket mutat olyan indulatokat és olyan cselekményeket és olyan helyzeteket tud kifejezésre hozni, amelyek színpadi

eszközökkel sem érhetőek el. Csupa rohanás, automobil, gyorsvonat, léghajó, repülőgép és a közlekedés minden fajta vízi és szárazföldi eszköze jut érvényre a vásznon.

Amikor ezt a nagy térdhódítást, de tisztára szórakozási szempontból, észrevették azok, akik fölismertek a kinematographiában a más téren való hasznolt is, akkor már tudományos célokra is kezdték ezt az új találmányt kiaknázni. A francia akadémia természettudományi kutatások szemléltetésére használta föl ezt a szenzációs lényképészeti eljárást és mindenki előtt ismeretes már, hogy a növény fejlődése miként megy végbe, hogy termékenyülnek meg, a virágok hogy bimbóznak ki és hogy fejtik ki szirmaikat. Az állatvilágban megmutatta a mozi nekünk, a hernyó begubózását lepkevé válását és se szerre se száma azoknak a demonstrációknak, amelyeket a mozi útján könnyebben és szemléltetőbben látnak, mintha azt céveik figyelőnek és tanulmányozónak.

Legújabbban egy komoly filozófus vetette föl azt az eszmét, hogy a legelvontabb tudomány, mint a miyen a filozófia, ez is a filmen legyen a nagy közönség számára hozzáférhetővé téve.

A felfedezés óta igen sok módosításon ment át a találmány, folyton igyekeztek tökéletesíteni és mindig újabb fotographiai trükkökkel akarták gazdagítani a kinematographiát. Azonban egyenesen szenzációs az, amit Edison kapcsolatban régi találmányával most föltalált. A nagy amerikai mechanikus ugyanis a fonografot a film mellé szegődtette látszik és most már megkonstruálódott a beszélő film, egy újabb mozi-trükk, amely most már csak lényegtelen javításra szorul, mindössze arra, hogy a kép és a hang között ne legyen időbeli eltorlás és hogy a beszélőgépnek ne legyen mellék zöreje.

Színházaink nagyon megéreztek a mozi konkurenciáját és kezdetben erősen agyiláltak ellene. Később azonban rájöttek, hogy ez a konkurrencia csak átmenetileg bántja a színházak érdekeit, a publikum megszokta a mozi útján a néma színeszetet és kívánczik az élő és beszélő színészre után. Így hát ebből a színházak részére nem hogy kár nem háramlott, sőt ellenkezőleg a színházaknak ebből még hasznuk is volt. Csakhogy az erem más oldalán ott volt a mozi-nak merészebb témái közül a rabló és detektív, a gonosztevő és a közrend őre közötti összűtközés és az ilyen cselekményekben rendszeren a gonosztevő volt hősként feltüntetve. Persze, hogy a fiatal emlékre erősen hatottak ezek a mozi-darabok és sokan e hatásnak köszönhetik, hogy maguk is botlásokat követtek el. Az illetékes miniszterium beható megfontolás tárgyává tette ezeket a dolgokat az egy törvénytervezetel dolgoztatást ki e mozi-darabok kiküszöbölésére, illetőleg azoknak az ifjúság elől való elvonására.

Ha a mozi jövőjét teljesen megakarja alapozni, akkor inkább a tudományok és művészetek színe-rozására törekedjen, sem mint rabló históriák és detektív történetek filmre rögzítésére. Hisz nagyjában így is van ez a világ. A filmgyárak a legkiválóbb írónak adnak megoldást darabok megírására, ami elég garancia lesz arra, hogy a moziknak nem lesz káros hatásuk sem a gyermekekre, sem a könnyen

Találkozom egyik azonos parolét viselő pajtással. Nemetül szólítom meg, de jobb emberismerő képességem van megálva, mint én, magyarul felelt:

„Váradról jövök s annit látom, te is velem tartasz.” „Erreded?”

»Regiment Saszezesetri!»

„Egy helyre tohát?” Majdnem egymás nyakába borultunk.

Néhány percig még emelkedtünk a szokatlan látványosságon s nemsokára rá már a *Naruta* völgye felé röptett a vonat.

A reggeli fényben láttuk csak igazán, mit rejt magában egy harcra kész tábor. Rettenetes a harcmező, panorámája is, de borzadályt keltőbb, bizarabb a táborozó katona élet.

A szerejei kis síkon, hol ezelőtt csak bosnyák pásztorisp halhatta dalait, most különböző ezredek trombita zaja szót, panaszos keservek törnek a lengyel nejdalba foglalt ajkakról az ég felé. Ellhullott lovak, foszladozó katona sátrak, bus arcu katonák, pályára eresztett train lovacsikák, szalma, szénahoglyak, hol rendben, hol piszkosan, szennyben, sárban; azok tartikják az egyébként festői tájat, nagyban egészen, össze-visszaságban.

A kép írtoan undorító. Elfordultunk és a másik oldalon szemléltük az *Ilidzei* tájat.

A kis fogaskerekű azonban gyorsan röptett. Lassankint kezdett elmaradni az erdő, majd a bokrok is továtunk, a táj mindinkább egyhangúvá vált s már csak néhány szál páfrány és áfonyabokor tarkította a hógyladalt.

Lassankint elmaradt ez is, következett a karszt, a remes, a kellemetes mészkőtömeg. Minden felé, minden oldalán, odon, szürken fehérös szikla hegycsúcsok közöttük a kíváncsi utast.

Ehez a környezethez találóan bujjik elő rejtek helyéről; a hógylób a kékvízű *Naruta*; Csermely alakban csobog a tőnbük alatt. Ártatlan kis pataknek nézi a szemlélő, pedig rövid útját több pusztulás jelzi, mint hason folyóink diszvízi partja nyomát. Melyebb, mint a Tisza, kisebbnek gondoljuk pedig az Olnát! Rohan rémosen, szikláról-sziklára, előt elettelelt ragad magával; Amott a vízből kiálló mozdony csöve jelzi a a történet eseményt, enitt a sziklapartra vajú kereszt. Vonatunk éppen e mélységek között száguld tova.

Konjica, Jablonica, egyikén egy török ivjú pár, a másikon a katonadoktor felesége, mint a legfrissebb hercegovinai emlék, tűnik és marad a feledésben.

Délután van, feltűnnek a mostári erődök külső vonalai a magasban pompázó sziklacsucosok.

Kinosan, szívszorogva szemléljük, vajjon melyik van számunkra esotlog berendezve?

Már elértük a reketek is. A *Nordlugeren* tul e területő mozin ismétlődik a szerejevi kép.

Sokan vagyunk, kiket az állományon varo *mobilit sirungsreferens* üdvözöl. Utovelünkett látta *moza* és hát ad mellénk, hogy csapattestünkűnk elkalauzolja. Alig ezer lépésnyi távolságra az indóházról áll az impozáns gimnázium, hol a muzsák a haret síj szavára elnémultak és most a mi zászlóaljunk, a *hatvanhármas* regiment lakja.

Formái jelentkezéseken gyorsan túl estünk. Almodtunk utána: almainkban visszasaálltunk a magyar rónára, hogy még egyszer bucsut mondjunk, végleg szeretőinknek.

Dr. Balogh Lajos.

Folyt. köv.

Apróságok a nagy magyar világtutazóról.

Az Abbázia Kávéház Főtűz asztalának egyik régi, kiváló tagja: Vadász Ede batyánk mondta el

nekem Vámbéri Arminról a következő néhány jellemző apróságot. Azon melegeben vetem papírosra a kitűnő memóriájú ember visszaemlékezéseit, ahogy egy várossigeti padon ülve nekem azokat elmondta.

Vámbéri és Goldzieher.

Tudod ősém, kint a külföldön Keleten és nyugaton egyaránt, nem ismernek sok élő magyar kiválóságot. Valamikor beszéltek Récsy Gizelláról meg Róza Sándorról: olyan magyar kiválóságról azonban, akiknek a kulturához is volt köze, nem igen tudtak a külföldiek. Egyszerre csak fölukkant két magyar: Vámbéri és Goldzieher. Mind a kettő orientalista. Az első tisztára autódidakta, inkább nagy utazó és világpolitikus, a másik azonban csak tudós. Nincs az a keleti írásmű, amihet Goldzieher alaposan nem értene és nincs a világon tudós, aki valamelyik művét ne olvasta volna. A múlt század kilencvenes éveinek elején történt, hogy nagybátyámat, Wahrnann Mór országgyűlési képviselőt lakásán fölkerestem. Fialat miniszteri fogalmazó voltam, bejáratos a nagybátyám házába. Azonban volt vele egy megállapodásom, hogy amikor alkalmatlan időben jövök, akkor se mondhasssa a Jánit szolgál, hogy a nagyságos ur tiszteletti; de nem állhat a rendelkezésre. Az ilyen esetekben — rendszeren, ha valaki volt nála — bementem a dolgozószobájába és a fűléhez hajoltam. Halkan megkérdeztem tőle, vajjon itt maradtatok-e. Ő hallkan megmondta az igent, vagy a nemet.

Őszkor egy ünneppon ellátogattam Móric batyámhoz. A szobájában Klapka tábornok és Riaz pasa, egyiptomi miniszterelnök tartózkodtak. A képviselő elem jött, én feleje hajoltam és a fűlébe sugtam:

— Jöttek, hogy batyámuramnak boldog ünnepeket kívánjak.

befolyásolható nagyokra. A mozi férhódítására pedig legjellemzőbb az a körülmény, hogy mostanában már a színházak is azzal a tervvel foglalkoznak, hogy helyisegeiket délutánokként úgy értékesítsék, hogy előadásokat foglalkoztassanak bennük.

A moziak nagy szórakoztató és oktató jövője van csak vigyázzunk, hogy téves utra ne terellessék.

TANÜGY.

A tanügyi közigazgatás reformja.

A középiskola tervezett reformja napok óta izgatottsággal tárgyalja a közvéleményt. E reform azonban eltörpül egy, a kultuszminiszteriumban készülő nagyjelentőségű terv mellett, melynek a tanügyi közigazgatás gyökeres átalakítása a célja.

Egyes napilapok már feszegettek e kérdést, azonban úgy tüntették fel a dolgot, mintha csak a tanfelügyelői státusz átszervezéséről lenne szó, holott a kultuszminiszterium decentralizálása van készülöben.

A tanügyi közigazgatás készülő reformjáról illetékes helyről szerzett információ alapján a Pesti Hírlap alábbiakban számol be.

A már tárgyalás alá vett terv szerint a tanügyi közigazgatás jövődó szervei felülről lefelé a következők lennének:

1. miniszterium,
2. közoktatásügyi főfelügyelőség,
3. közigazgatási bizottság,
4. járási iskolai tanács és
5. gondnokság, illetőleg iskolaszék

A miniszterium direkt hatáskörében csak a főiskolák maradnának s a megapáradt ügykör következtében személyzete megfelelően decentralizáltatnék.

Az ország tíz közoktatásügyi főfelügyelőségi kerületre osztatnék fel. A közoktatásügyi főfelügyelőség

1. foglalmazó karból,
2. ellenőrző szakközlegekből és
3. szanvevőszékből állana s intézné a középiskolák és népoktatási intézetek összes ügyeit, kivéve a kivétezt és nyugdíjazást, melyek ezután is a miniszter kezében maradnának. A főfelügyelőség személyzete főképp a miniszterium decentralizált személyzetéből kerülne ki.

A jelenlegi tanfelügyelők a főfelügyelőségekhez osztatnának be és pedig — képzettségük szerint — vagy mint foglalmazók, vagy pedig mint ellenőrző szakközlegek.

Az ellenőrző szakközlegek három nagy csoportra osztlanának és pedig:

1. középiskolákat,
2. tanfőiskolákat, polgári és felsőbb népokolákat s végül
3. elemi iskolákat ellenőrző szakközlegekre.

A törvényhatósági közigazgatási bizottság idevágó hatásköre nagyjában maradna a régi, tanügyi előadója azonban a tanfelügyelő helyett a főfelügyelőség egy kiküldöttje lenne.

A járási népokolai tanács tulajdonképp az eddig csak papíron szereplő néprevelési bizottság helyébe lép s jece az illető politikai járás főszolgabírója lenne.

A gondnokság és iskolaszék teendői maradnak a régiék.

— Maradj itt — felelte — bemutatlak két nagyserű embernek.

A bemutatkozás nagyhamar megtörtént, az urak tolytaták a beszélgetést. Eppen az orientáltságukról esett szó és akkor Riaz pasa ezeket mondta:

— A Kairói El Azhar egyetem a világ összes mohamedánjának göcponja és mondhatom, hogy itt Goldzieherrel többet tudnak, mint rólam, a miniszterelnökről.

— Hát Vámbéri bátyánkról nem beszélnek ott a maguk háza táján? — kérdezte Klapka tábornok.

— Igen, felelt a miniszterelnök, róla is sokat beszélnek, csak hogy nem annyira a termetekben és a meszelben, mint inkább politikai természetű összevetéseken. Itt a dalás Goldzieher háttérbe szorult és a gyöngye bicogó Vámbéri az ur.

— Hiába — jegyezte meg Wahrmann — tudományt és politikát kevés ember tud egy gyékényen árnálni. De ha valaki mind a kettőt érti, akkor még világhírnevet is szerezhet.

A kecskeméti nevelő.

Vámbéri Ármint nyelvtalentumát még Ballagi Móric, Ballagi Aladár egyetemi tanár úgy ismerterte föl Kecskemeten. Vámbéri itt nevelősködött Fleischer Bernát rőtöskereskedő házában, ahol a kereskedő két fiát, Gyulát és Antallt tanította héber nyelvre. Fleischer Antal később a kolozsvári egyetem hírneves kemai tanára lett, míg Gyula a kereskedői pályára lépett. A két fiú a reformatus kollégiumban figyelmessel tette Ballagi Móri a fiatal nevelőjükre, aki már akkor tal keleti nyelvet folyékonyan beszélt, anélkül, hogy csak látott is volna egy eleven perzsát, vagy törököt, vagy arabust. E nyelveket könyvekből tanulta esodálatos

A két nem együttes nevelése. Abból az alkalomból írjuk e sorokat, hogy a német reformpedagógusok szövetsége a héten tartotta Boroszlóban III. kongresszusát, mely ezutal a koedukáció fontos és aktuális kérdését tűzte napirendre. Aktuális e kérdés nálunk is, amennyiben a főgimnázium növendékei között magántanuló, de előadásokra eljáró leányokat is látunk. A kérdést a jelzett kongresszuson többben és sokféle (lélektani, szociális, gazdasági stb.) szempontból tárgyalák.

Lélektani szempontból először Stern Vilmos orvos-pszichológiai tanár, a kísérleti lélektanok és a gyermek-pszichológiának világhírű művelője vette honckés alá. Ő a következő eredményre jut:

Ha a leánynevelés ma a tiukkal szemben fennálló közoktatási különbséget megakartja szüntetni, s ha ez a nevelés a kultúra minden tárgyát a leányok számára éppen úgy megközelíthetővé akarja tenni, mint a hogy az a fiuknál történik, akkor ez a követelés, a mi a fokot és tárgyakat illeti, helyes és jogos. — Csakhogy a nemkülönbség arra tanít, hogy ezeket a tárgyakat ne nyújtuk a leányoknak ugyanazon a módon, mint a tiuknak, hanem a mint a fejlődés eltérő irányú és módja azt diktálja.

Stern után Cohn J. dr. freiburgi egyetemi tanár tartott előadást. Beszámolt azokról a tapasztalatokról, a melyeket Badenben személyesen szerzett a két nem együttes nevelését illetőleg. Badenben ugyanis az összes iskolákban már meg is valósították a koedukációt, a mi kiváltképpen a kisebb városokban bír jelentőséggel, mert itt a gazdasági viszonyok nem engedik meg külön leányintézetek szervezését. Szerinte jobb, ha nincs koedukáció, jobb, ha külön tanulnak a fiuk, mert az oktatás egyes tárgyai iránti érdeklődés igen eltérő a fiuknál és leányoknál. Véleménye szerint, ha a koedukációt általánossá tennék, úgy ez vagy az iskolák nivójának a leszállítására, vagy a leányok nevelésének a hátrányára vezetne. Ha azonban a dologba belejátszanak a szociális viszonyok is a kisebb városok gazdasági ereje nem engedi külön leányiskolák felállítását, akkor jobb, ha van egy közös iskola, mint ha semmilyen sincs. —

Ezért a koedukáció kérdése főképp a közepelakosságú városok szempontjából bír nagy jelentőséggel. A viszonyok javulását az előadó a koedukációtól várja. Kivülök mások is szóltak a kérdés megvilágításához, mely ime: e kongresszus végén is probléma marad. Mindössze gazdasági kérdés javasolja döntést nélkül.

Egyesületi ügyek.

Dal- és zenegyeseletünk választmánya, ma délután 5 órakor dr. Ujfalusi Jenő elnökléte mellett ülést tart. Az ülés tárgyait a karnagy, penztáros, gazda és titkar rendes jelentésain kívül, a november 23-án rendezendő Katalin-est előkészítése képezi.

Ugyancsak a dal- és zenegyélet 1. hó 19-én, vasárnap délután 3 órakor a Városláz nagytermében rendkívüli közgyűlést is tart, melyre a következő meghívók vannak szétküldés alatt:

A Csikszereclai Dal- és Zenegyélet 1. évi október hó 19-én (vasárnap) délután 3 órakor a Város-

könyvséggel. Ballagi sietett megismerkedni a tünémenyes nyelvérdeklő emberrel és nagy német-magyar szótárához munkatársnak kérte föl. A két nyelvtudós között intim barátság fejlődött és Ballagi szívesen segítette pályáját a fiatal orientálistát.

Vámbéri éppen el akart távozni a Fleischer családtól, amikor a családó, aki egy üzleti utjáról hazalért, egy baleset folytán eltörte a jobb lábát. A jószívű Vámbéri öntétét most már meghosszabbította, hogy gazdáját ápolhassa. Fleischer azonban felgyógyulása után is sántított.

A kecskeméti nép pedig Fleischer „Kétszer Kovács” névre magyarosította. A közösgben ugyanis egy Kovács nevű ember élt, akinek minden elődje, apja, nagyapja, dédapja és úkapja is sánta volt.

Vámbéri és Fraknoi.

Vámbéri hitélh meggyőződésének tudvalevőleg utolsó stációja volt, hogy reformatusá lett. Ebben a stációban történt, amikor már reformatus presbiter volt, hogy sétálgatott a pesti Dunaparton Fraknoi Vilmos püspökkel, akivel valamikor egy lített vallott, akkor, amikor Fraknoi nem volt még katolikus püspök. Szombati napon volt, úgy déljart, a két jó barát csendesen hallgaltok a parlamenti korzón. Akkor még meg volt a híres Braun-féle vendéglő s nagyban kultiválta egy szombatokon azt az eddelét, melyet meg vidékéről is sokan felkerestek a vendéglőt: a söletet. Aznap is kiértelt a sölet jellegzetes szaga és Vámbéri és Fraknoi hamar megéreztek a számuakra nem idegen illatot. Nem is állhatlak meg, hogy közelebb ne menjenek, sőt hogy az ablaknál meg is ne arjanak. Egy darabig csak az illatot élveztek, utóbb azonban — mind a ketten egyszerre — be is

ház nagytermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre az egyesület alapító-, pártoló- és rendes tagjai azon meggyőzéssel van szerencsém meghívni, hogy a mennyiben a közgyűlés a tagok részvétlensége miatt a jelzett napon megtartható nem lenne, úgy annak újabb hatánapjára, változtatlan tárgysorozattal 1. évi november hó 2-án délután 3 óráig tűzöm ki, mikor az alapszabályok 25. §-a értelmében, a megjelenők számára való tekintet nélkül barátozni lehet. Dr. Ujfalusi Jenő s. k. a Dal- és Zenegyélet elnöke.

Tárgysorozat: 1. A kolozsvári országos dalversenyen leendő részvétel. 2. Egyesületi zászlóbeszerzés. 3. Belépés az országos dalos szövetségbe. 4. Két egyleti tag jelölése városi képviselősegre. 5. 21 egyleti tag indítványa diszelnök választás iránt. 6. Egyéb a közgyűlést napját megelőzőleg 24 órával beérkező esleleges indítványok tárgyalása

HIREK

— **A közigazgatási bizottság ülése.** A vármegye közigazgatási bizottsága folyó hó 13-án délután tartja rendes havi ülést Gyalóky Sándor főispán elnökléte mellett.

— **Törvényhatósági közgyűlés.** Csikvármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó 30-án tartja rendes őszi közgyűlést.

— **Eljegyzés.** Dr. Bartos Gyula alfalvi ügyvéd eljegyezte Avéd János alfalvi földbírtokos, kereskedő és bankár leányát Lujzikát.

— **Elgázolt munkafelügyelő.** Málnás leletti, Mikojujalu közelében a napokban halálos baleset történt Anyagszállító vonattal tolatlak s e közben Szakács György munkafelügyelő a kerekek alá került, a melyek halálra gázolták. A vizsgálat megindult, hogy kiderítse, kit terhel a felelősség.

— **Meghívás** az idei ciklus megnyitó vitáestélyére, mely Székelyudvarhely a vármegyezház termében október hó 19-én délután 4 órakor lesz. Előadó: László Gyula. A vita tárgya: Udvarhelyvármegye iparának fejlesztése. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tiszteltelnökjé: főkéri mindazokat, kik a fontos és aktuális ipari kérdések iránt érdeklődnek, hogy a székely anyaváros megnyitó előadásán részt vegyen és a tárgnyoz hozzászólani szíveskedjenek. Marosvásárhelyt, 1913. szeptember hó 29. Bürger alelnök. T. Szakács titkar.

— **Baleset a kézdvasárhelyi állomáson.** Kezdvasárhelyről írjak: kedden este a vasúti állomáson súlyos baleset történt. Hat órakor Lengyel Simon tizenhat éves vasúti gyakornok felugrott a már elindult vonatra. A szerencsétlen gyakornok a kerekek alá került, melyek mind a két lábát levágták Sulyos állapotban a Rudolf-kórházba szállították.

— **Kolozsvár új polgármestere.** Kolozsvárral jelentik: Szvacsin Géza, Kolozsvár városának polgármestere, már régebben bejelentette a városi közönségnek, hogy rövidesen lemond állásáról és nyugalmazva vonul. A függetlenség és 48-as párt miat a közgyűlés többségi partja úgy határozott, hogy a párt egyik tekintélyes vezető tagját, Haller Gusztáv ügyvédet jelöli Szvacsin Géza polgármester utódjának. Kibocsátották az aláírási íveket s az eredmény valószínűleg az lesz, hogy Haller Gusztávot a törvényhatósági bizottság egyhangulag megválaszolja polgármesterre.

— **Baleset a kézdvasárhelyi állomáson.** Kezdvasárhelyről írjak: kedden este a vasúti állomáson súlyos baleset történt. Hat órakor Lengyel Simon tizenhat éves vasúti gyakornok felugrott a már elindult vonatra. A szerencsétlen gyakornok a kerekek alá került, melyek mind a két lábát levágták Sulyos állapotban a Rudolf-kórházba szállították.

— **Kolozsvár új polgármestere.** Kolozsvárral jelentik: Szvacsin Géza, Kolozsvár városának polgármestere, már régebben bejelentette a városi közönségnek, hogy rövidesen lemond állásáról és nyugalmazva vonul. A függetlenség és 48-as párt miat a közgyűlés többségi partja úgy határozott, hogy a párt egyik tekintélyes vezető tagját, Haller Gusztáv ügyvédet jelöli Szvacsin Géza polgármester utódjának. Kibocsátották az aláírási íveket s az eredmény valószínűleg az lesz, hogy Haller Gusztávot a törvényhatósági bizottság egyhangulag megválaszolja polgármesterre.

néztek s amit láttak, szívdívtő látvány volt. Zsírban rekedt libacomb egy-egy tányér „nicset” tetjen, Vámbéri is, Fraknoi is nézik egy darabig, végül Vámbéri megszólal, lájdalmasan, keserű hangon: „Ez ezt a vallási hagyományok mi el!”

Egyszerűen temesettek!

Talán csak egyedül magát az aggtudósi foglalkoztatlak halálsejtelmek, mert többször kifejezte azt az óhaját, hogy temetése legnagyobb esésben és egyszerűsággal menjen végbe és különösen arra kerte hozzátartozóit, hogy szobáiba senki idegent se bocsássanak.

Vámbéri féltékenyen őrizte mindig nagyrátekelt emléktárgyait, keleti gyűjteményeit. de legjobban kéziratait féltette, melyeket gondosan elzárva, soha senkinek nem mutatta meg. Valószínű, hogy hagyatékának leltározásával a magyar tudomány értékes műveivel fog gazdagodni Vámbéri Ármint ugyanis az utóbbi időben tudományos ellentélei sokszor megtámadták. Mikor ellenfelei az egyetlen magyar keleti társaságból, a Nemzetközi Közép és Keletázsiai Társaság Magyar Bizottságából, melynek elnöke volt, is kímőzdtötlak, mérhetetlen tájadalommal és elkeseredéssel emlegette a magyar tudományos világ méltánytalanságát. Ezért kérte meg hozzátartozóit arra is, hogy lehetőleg kerüljék el a temetésnél minden pompa kifejtését, koszorúkat ravatalára ne tegyenek, párcédulát ne nyomassanak.

— Nem akarom, mondta, hogy olyan emberek jöjjenek a temetésre, akik az életemet elkeserítették, a halálom napján pedig könnyeket ejtsenek.

— **Megtalálták két aradi vértanú csontjait.** Három év óta folynak a kutatások az aradi vértanúk csontjait után. Vegre most ráakadtak két vértanúnak egy-egy csont maradványára, de nem a veszthelyen, ahol a költőhálálra ítélt tábornokokat kivégezték, hanem a vársáncok 6-os kapujánál. Ezen a helyen földelték el L. a z ar Vímóst és S c h w e i d e l űjszefét.

— **Hajdudorog ünnepnapja.** — **Az új gör. kath püspök belkötési.** — Vasárnap iktatták be hivatalába a hajdudorogi gör. kath. magyar püspököt fényes ünnepségek közt. A magyarság diadalünnepé volt ez, melynek nagy jelentősége van nemzeti szempontból, mert negyedik millió gör. kath. magyar szabaddult fel az oláh és ruthén püspökök fenhatósága alól, aminek örözendnie kell az egész nemzetnek.

— **Megakadt a bekási utépítés.** Bizonyos szomorúsággal vesszük a hírt, hogy a gyerszószentmiklós-bekási utépítés az utszakasz legremekb. de egyáltalán legnehezebb részén, a kupási sziklák között megakadt. Az építés vezetőségének valamelyes differenciái voltak a vállalkozókkal s azok azzal akarták engedélyekénységre szorítani az építés vezetőségét, hogy a munkát az egész vonalon beállították s a munkásokokat elbocsátották.

— **A szülőgyi bizottság ülése.** Hétfőn este a szülőgyi bizottság Jeney László kir. ügyész elnöke mellett rendkívüli élenk ülést tartott, melyen a közlekedő színielőadások előkészületei beható tárgyalás után minden irányban megtertek. — Az ülés legfontosabb tárgya a színházterem és kapcsolatos melléképületeknek kibérelése volt, melynek során a bizottság elhatározta, hogy a helyiségeket 15 évre évi 2000 korona bérösszegért kibérel. Az ajánlatot írásban a mai napon benyújtotta az elnökség a vármegye alispánjához, mely az októberi közgyűlésen már tárgyalattatott. Az ajánlat elfogadása és a szerződés megkötése kulturális szempontból is rendkívüli előnyös a vármegye magánjaira nézve, mert az évi 2000 korona bérösszeg az eddiginél jóval magasabb és a hosszú bérlet a színházterem eddigi megoldatlan problémáját véglegesen és igen előnyösen biztosítja. E hértel kapcsolatban a színpad megfelelő kibővítése, öltözők berendezése stb. is megvalósíthatók. A bizottság permanenciában marad.

— **Drágul a pénz.** Lapunk zártakor kapjuk a tudósítást, hogy az Angol bank a kamatlatat 4 és 1/2%-ról 5%-ra felemelte. Ez különösen minket magyarokat érint a legszomorúbban. A mi szociális viszonyaink és gazdasági helyzetünk siralmas állapotára van utalva máma a főkére, — mert vagyunk nagy részét a sok csapás, — katonai fegyverkezés és mozgósítás tölemészette. — Ez a kamatlábemelés pedig a külföldi főtöknék hozzánk való beszívargását ismét néhány óra visszadobja. — Oka ennek nyilván az albániai zavaros viszonyokban rejlik.

— **Nappali áram lesz?** A napokban az volt híre, hogy nappali áramfejlesztés is lesz a helyi villanytelepen. Örömmel vetük a hírt, mert akadnak helyiségek és intézmények — pld. a keltős nevelőintézet — ahol szükség volna a nappali áramforrásra is. Megkérdeztük erre nézve Főrtis János irodavezetőt, aki megcafolta a híresztelést. Nappali áramfejlesztés — most még ugymond — nem rendelkezhetnek be, mert kellő fogyszásra kiállítás nincs. Motorikus kihasználás kívánatnak meg, minthogy a nappali világítás ily kis városban nem hozná ki a szükséges befektetést. Ahol pedig ipar nincs, mint nálunk, s talán nem is lesz, ott se motorról se nappali villanyfejlesztésről ne beszéljünk.

— **A bírói és ügyvédvizsga egységesítése.** Balogh Jenő igazságügyminiszter bevezette a bírói és ügyvédi vizsgák egységesítésére vonatkozó törvényjavaslatot is az országgyűléshez. Nincs semmi okunk rá kételkedni, hogy ebből is pár nap múlva nem lesz valóságos törvény. A javaslat szerint két vizsgáló bizottság lesz: Budapesten és Marosvásárhelyen. A gyakorlat szempontjából is változások lesznek. A leendő bíróknak, ügyvédeknek, bíróságnál és ügyvédi irodában is gyakorlatot kell folytatnia. A gyakorlati idő a jogtudori oklevél elnyerésétől számított 3 év. Gyakorlatot azonban a közigazgatási fogalmazási szakban is lehet folytatni, melyből az előirt időbe 6 hónapnál többet nem fognak beszámítani. Ezután tehát a bírák is lehetnek ügyvédek, ha ugyan az ügyvédek számát apasztaná a sors.

— **Halálós bícskázás.** Hétfőn Kézdivásárhely az esküdtbírósg előtt két testvér, Sinka János és Sinka Gyula sepsibúkszádi legények álltak, akik egy korcsmai verekedés közben úgy összeszurkálták cimborájukat, Stefán Gyulát, hogy az husz nap múlva sérüléseibe belehalt. A bíróság az ítéletet hétfőn este hozta meg és az esküdtek verdiktje alapján a vádlottakat a Btk. 301. §-ába ütköző súlyos testvértest bűntettében mondta ki bűnösnek, Sinka Jánost és Sinka Gyulát 3—3 évi börtönrre ítélte. Az ítélet ellen egy az ügyész mint a vádlottak fellebbeztek.

— **Törvényszéki ítélet egy sikkasztási ügyben.** Dr. Szántó Samu csikszeredai ügyvéd urat — amint

annak idején megirtuk volt, csunyán becsapta írnoka H a v a s y Ernő. A lelkiismeretlen írnoka kezére bízott pénzeket, — melyeket részben a postára kellett volna letudnia, részben pedig csikszeredai ügyfeleknek kellett fizetnie. — zsebre vágta, — s amikor a vészélyt feje fölött érezte — nehányan mulva, át züllött és áttörvonyozott éjszakák után megszökött. Dr. Szántó Samu ügyvéd följelentése azonban visszakerült az ügyészéig foglaltába, Csikszeredába. Folyó hó 8-án tartotta meg a kir. törvényszék az ügyben a főtárgyalást — Vádlott minden vonalon konokul lagadott, — de ezzel szemben a nagyszámú kihallgatott tanúk valómása alapján: a kir. törvényszék bebizonyítottak látta a főbörtönbéli sikkasztás büntetést, s a vád és védelem előterjesztéseinek meghallgatása után két évi börtönrre ítélte. — Az a vádlott, aki nemcsak főtárgyalás, hanem a nyomozat és vizsgálat rendjén is mindvégig ártatlanságát hangoztatta, — tagadott, a büntetésbe mosolygva nyugodott bele. Már több ízben volt hasonló cselekményért büntetve — s nem írtozik az elföltöttek után a jeleni méltó büntetéstől sem. Igazán egyik tipikus alakja börtönünk javító rendszerének.

— **Választói jog és gyülekezés** Sándor János belügyminiszter szombaton kiadta meg a törvényhatóságoknak a választói jog büntetőjogi védelméről, valamint a gyülekezési jog gyakorlásáról a munkálati Házban legutóbb hozott törvények végrehajtására vonatkozó rendeleteit. Az előbbi rendeletben felhívja a miniszter a hatóságokat, amelyek a törvény értelmében intézkedésre jogosultak és kötelezettek, hogy szigorúan ügyeljenek a választások „tisztaságára” és mindenben alkalmazkodjanak a törvény rendelkezéseire. Részletesen intézkedik a miniszter a gyülekezési jogot illetőleg s a rendelet e tekintetben a törvény „hányos” rendelkezéseit akarva pótolni, főként a részletekben.

— **A kievi vérvád.** Nagy szenzáció Oroszországban a kievi vérvád, mely bűnperben a végtárgyalás október 8-án kezdődött a kievi törvényszék előtt. Hasonlít nagyban egészen anyagát tekintve a nálunk is lezajlott tiszaeszlári perhez. Beilis Mendel azzal van megvádolva, hogy egy Suscsinszky Andrej nevű fiút 1911. április 2-án Kiev egyik félreeső város negyedében rituális célból meggyilkolt. — A vádirat erős bizonyítékokat sorol fel Beilis bűnössége mellett — Okiratokkal és hitelt érdemlő ludasok nyilatkozatával bizonyítja a zsidó vérdogma létezését. Nem csoda, ha Oroszország és az egész művelt világ lázas izgalommal várja a per sorsát, mert ez egyszerűen dönteni fog a zsidóságnak Oroszországban való maradhatása kérdésében is.

— **Mozl-esték.** A közelebbiekéről nem nagyon van mondani valónk, de jó előre jelezzük egy jóvendőről, hogy mily nagyszabásúnak ígerezik 1913. évi október hó 26. és 27-én csak két napon át Csikszeredában az Edison mozgószínházban kerül bemutatásra: Pompeji végnapjai Edward Bulwer-Világhírű történelmi regénye után 7 részben, (2400 méter h.) Ezen szűdület technikával elkészített filmorás felvételénél 6000 ember működött közre és felvétele több százézer koronába került.

— **Állásfoglalás Szabados direktorral szemben.** A „Székely Nép” ott. 2-iki száma szerint a sepsiszentgyörgyiiek nincsenek megelégedve a Tompa Kálmán helyébe választott új kerületi színiigazgatóval „... anélkül kötődött ez a nevezetes szerződés — írja a nevezett lap, hogy a városok arról csak tudtak volna. És ma az a helyzet, hogy pályázat mellőzésével rákötöjárnak a kerületre egy igazgatót, aki még csak nem is szervezkedhetett, mer a legutolsó pillanatban kapta a kerület, a mikor már minden valamire való színész már leszerződött.” A sepsiszentgyörgyiiek e miatt tetemesen fölemelik a színházterem a villanyfogyasztás árát. Ezzel akarják kényszerhelyetbe hozni az új direktort.

— **Szent Imre-ünnepély a főgimnáziumban.** A főgimnázium tanári testülete és ifjúsága minden évben fényesen üli meg Szt. Imrénket, az intézet védő szentjének ünnepét. Az idén is méltó keret készül azokhoz az eszmékhez, melyeket az ifjúság ideáljának alakjához hozzáúz a keresztény Magyarország. Mára a Szt. Imre nap; nov. 5-ére esik, de a közhéjővő vakációs napok miatt az ünnepély a következő vasárnap, nov. 9-én d. e. lesz. Az ünnepi beszédet B u s z e k Gyula főgimn. tanár mondja s mint értesülünk a szülői ház és az iskola viszonyát fogja megvilágítani.

— **Leverték az albán felkelést.** A mozgósított szerb csapatok leverték az albán felkelést és most már csak a megtizedelt albán bandák kétségbeesett utolsó erőlködéseiről érkezik hírek. Egyes jelentések azt mondják, hogy Ivanovics szerb tábornok seregével be akar vonulni Albánia területére, hogy megszálja a partvidéket, elsősorban Durrazót. A szerb kormány ünnepies ígéretek után aligha lehet himi ezeknek a jelentéseknek, legfeljebb arról lehet szó, hogy a szerb csapatok az albánok öldözése közben átépít a határt, de hogy állandóan ott maradjanak és ezzel a hatalmak beavatkozását provokálják, az a történetek után egyáltalán nem valószínű. Elmúlik hát fölünk az újabb veszedelem.

— **A Képesújság technika diadala.** Amerika volt az első, mely felismerte a képesújság nagy hatását a közönségre. Ott meg a legkomolyabb napla-

pok sem nélkülözhetik a rajzoló művészetét, mely képekben mutatja be a nap nevezeteseiből eseményeit. A közönség ezt már megszokta és el sem tudna képzelni egy jó riportot illusztráció nélkül. Európában most terjednek, szinte lázas gyorsasággal, azok az olcsó képes lapok, melyek a hét eseményeit vizsk képekben az olvasó elé, csakhogy ezeknél a félig szép-irodalmi, félig aktuális riport-lapoknál ma még a nyomdatelchnika újlt állta annak, hogy a három feltételnek megfelelőhessenek: szépek is legyenek, olcsók is legyenek és gyorsan is készülhessenek, mert kit érdekel a ma lázas világában a mi a mult héten történt. Ezt a három feltételt oldotta meg kedvezően a most meginduló *Képes Vasárnap*, mely szép is lesz, mert egy szabadalmazott, gyorsan száradó amerikai testekkel készült, olcsó is lesz, mert a világ legolcsóbb képeslapja (negyedevre 2 korona egy óra 80 fillér, egyes szám ára 16 fillér) és az óriási nyomda és ciklografiai apparátus lehetővé teszi, hogy már a legfrissebb események illusztrációját nyújthassa százezer példányban. A Képes Vasárnap fölött mindent, a mi a közönség szórakoztatására szükséges; lesz állandó pompás élelappa, férfi, női és gyermekdivallap, mellette; a négy-öt cíbeszélés, illusztrált utirajzok, regények, riportcikkek és főképp képek a világ minden részéből nyújthat mindazt, a mit egy jó képeslapot kívánni lehet. Ertekcs kedvezmények, pályázatok, sorolások egészítik ki a Képes Vasárnap előfizelői adójának a szórakozását és mindezt negyedevi két koronáért, a mi egy hétre alig tesz ki így 13 fillért. A Képes Vasárnapot, elsőrangú irodárgárda élen, Hamvay Odón szerkeszti. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, IX., Ráday-utca 31. sz. a. van.

Tudatom a nagyerdémű közönséget, hogy 1914. év február hó 1-én fényképeszteli műtermemet Brassóba helyeztem át, mértis az eddigi fénykép árakat 20 százalékkal leszállítottam. Ittélétem hátralevő ideje alatt is azon fogok láradni, hogy a nagyerdémű közönség tetszését és bizalmát mindenkorra kiérdemljem. Szíves pártfogást kér: Barbara János fényképész Csikszereda.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

M. Sz. Szépviz. A széligyvezeték szombat d. e. kaptuk péntek d. e. helyett. Emiatt a jövő számba maradt.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL. *)

Válasz Pototzky Pál levelére.

Igen tisztelt Pál barátom!

Mult számunkban közzeltet levélkedet annál szívesebben olvastuk, mert nyilvánvaló bizonyosság látuk benne, hogy közönségünk jogos panaszainak voltak szószólió mindannyiszor, valahányszor a közírtiság érdekében fölemeltük szavunkat. Bizonyára magad is jól emlékszel olyan sorokra, amelyekben a Csiki Hírnap a rengeteg por vagy ellenkezőleg meglábalhatatlan sártenger miatt panaszokra lakadt. Sokszor emlegettük járda-nyomorúságunkat is s egyenben a *tisztaság kérdését* is bátrak voltunk egyszer hangoztatni, amiről aztán bizonyos kellemetlen galsúkat kellett elnyelniük, mi azonban az élle nyeléseket is szívesen elnyeljük, ha közérdekről, ha városunk szennyves képtek tisztogatásáról van szó. Ez alkalommal tehát előleg meg azon kijelentésünkkel: mi teljesen magunkéva tesszük álláspontodat s gondos tanulmány tárgyává avatjuk, hogy vajjon csakugyan mi összefüggés van a plakátokon állandóan hirdetelt tisztaság és a valóság mozdulatlan ronda-sága között. Mert tény, hogy ami ornnakit is gyarkorta megcavargatja valami alvilági bűz, ami itt-ott a csatornanyílásokból kiömlik, megazán sokszor belehottunk már máshelyre való járdamelléki díszdombocsakba.

Nem is tudjuk tiszta világosan, kinek, micsoda hivatalnak a rezortjába tartozik ez a sok águ kérdés. Ammit azonban biztosan tudunk, hogy úgy a bajon nem lehet segíteni, ha egy nagyképző rendőr előveszi a nöteszt, mint valami tudos profesor s megvizsgálva minden porta tájékat, jegyezget.

Ha még most se történik kellő gondoskodás a város tisztaságáról, mi lesz majd akkor, ha Zsodós—Tapioca csatolása valóságos valik? Nyilván arra várnak illetékes tényezők, hogy majd akkor érdemesebb lesz erre is kiterjeszteni a figyelmet. Szerk.

A következő sorok közzétételére kérték fel bennünket:

Tusnádlúrdó Részvénytársaság címen e lap utóbbi számban egy iranzatos hírecske jelent meg, mely teljes egészében rektifikálva következőleg néz ki: U. i. e. vi szept. 7-iki furdósöz. közgyűlésünk bejárása után nem Dr. Miklósy, de Dr. Künle ügyvéd szoltelt fel következőleg: „Sajnálom, hogy elnök ir a gyűlést bezárta, mert mi a szomszedszobában igen fontos ügyről beszélünk Miklósy kolléga urral és ez így is elő kell hozzani.”

T. i. a jelen helyzetben Tusnádlúrdó telerjölését egy Részvénytársaságban látjuk. Hogy ily irányban már eddig is dolgoztak bizonyos urak, tudjuk; de az általuk preminált részv. össeget magasnak tartjuk. Jónak látomk, ha a furdósöz. tagok maguk is 250 ezer koronáért részvényt jegyezzenek.”

*) E rovat alatt közöltékért felelősséget nem vállal a Szerk.

Midőn erre Gaal nyug. plebános és fűrdőszöv. tag a mult 1912. szept. 8-iki közgyűlés által a R. Társaság szervezésével egy megbízott megjegyzték, hogy a R. Társaság eszméjét országsszerint, mint személyesen is tapasztalták oly nagy lelkesedéssel fogadták s ma még inkább, hogy biztos kilátás van a tervezett össznépl magasabb részvénytöke jegyzésére

Künlé ügyvéd ur ez után az ügynek tovább folytatására kért; minthogy annak keretében — saját szavai szerint — igen jól beillik a fűrdőszöv. tagok által jegyzendő r. összeg is. Ezt így helyeselte maga Dr. Bathó földmiv. miniszteri kiküldött a gyűlésen jelen levő jogtanácsos ur is.

Ennyi az igazság és egyéb semmi.

Különb. a mult 1912. szept. 8-iki közgyűlésünk által történt a részvénytársaság szervezésére vonatkozó megbízásunk hiteles jegyzőkönyvi kivonatát ide iktatjuk. Mi e megbízásnak teljes erőnkől igyekeztünk megfelelni, midőn a részvénytársaságot megalapozva nagy fáradtsággal és költséggel magán Budapesten 2 héttel e végett tartózkodtunk; ezután édes-házánk minden nagyobb városán expositurákat állítottunk.

Tusnádfürdő, 1913. október 7-én.

Gaal Elek,
hivatali megbízott.

Incze Lajos,
postamester.

Kivonat: a csiktusnádi gyógyfürdő birtokosai szövetkezetének Tusnádfürdőn 1912. évi szeptember hó 8-án délután 3 órakor az igazgatóság irodájában tartott folytatólagos rendes közgyűléséről felvett jegyzőkönyvből.

14. Olvaslatik Incze Lajos és Gaal Elek szöv. tagok alábbi indítványa:

Alóliírtak tisztelettel következő indítványt terjesztjük a f. hó 8-iki közgyűlés elé:

Miután egy nagyszabású, egész országunkra kiterjedő részvénytársaság összehozatalán azóta dolgozunk, mióta a hitelszöv. memorandumunkat Pesten a perfidia megakadályozta majdnem a végcéljánál, összehozni törekedve a részvénytársaságba a nagyobb tisztviselői osztályokat, u. m. postai, papi, tanári, főleg paplanári, közigazgatási, tanítói karl stb.: kérjük a t. közgyűlést, mondja ki elvi hozzájárulását fentvázolt részvénytársaság összehozatalához; bizon megmunkat alulírtakat a további személyes teendők végzésével és egy október hó végén tartandó rendkívüli közgyűlésen az addigi eredményhez képest határozzon a továbbiakról.

Tisztelettel:

Incze Lajos s. k.

Gaal Elek s. k.

Az igazgatóság ezen indítványt a következő javaslatlalt terjesztési közgyűlés elé:

„Mondja ki a közgyűlés, hogy az eszmét, hogy a fűrdőszövetkezet részvénytársasággá alakuljon át s illette, hogy a fűrdőt egy részvénytársaság átvégye: a legmelegebben pártolja és helyesli.

Az átalakulás elhatározása azonban, — tekintettel arra, hogy előzetesen a felszámolás kimondandó, csak akkor lesz lehetséges, ha a részvénytársaság alapító tervezete kibocsátatik és a kellő számú részvényeljárás biztosítva van, miert is az indítványt tevők ez irányu további működését várja és felkéri őket, hogy ha ezen most jelzett előfeltételt biztosítva van, az igazgatósághoz ezt egy rendkívüli közgyűlés összehívása céljából jelentsék be.”

A közgyűlés az igazgatóság javaslatát egész terjedelmében elfogadja s felkéri Incze Lajos és Gaal

Elek indítványt tevő szöv. tag urakat ebben az értelembe eljárni.

Kmf. Vajna István s. k. szöv. alelnök. Csutak Béla s. k. jegyzőkönyvvezető, fűrdőigazgató. A jegyzőkönyvet hitelesítjük: Dr. Csizsér Miklós s. k., Dr. Nagy Jenő s. k. A kivonat hitelel: Tusnádfürdő, 1912. évi szeptember hó 26-án. Csutak Béla fűrdőigazgató.

TÁRKASÁGOK.

Csatornát építenek Budapest—Flume között.

A budapest—fümei második vágány megépítése elé tornyosuló óriási akadályok és túlnagy építési költségek már régóta megérették azt a gondolatot, hogy a Duna, a Balaton, a Dráva és a Száva felhasználásával vízi összeköttetést kell létesíteni Budapest és a tengerpart között. A második fümei vágány megépítése annyiba kerül, mint a víziút, azonban a Karsztón való második vágányépítés olyan nagy technikai akadályba ütközik, hogy a terv megvalósítása csak a legnagyobb nehézségek és áldozatok árán történhetik. Minthogy pedig különösen a teheráruforgalom és pedig a tömegáruforgalom egyre nagyobb arányokban növekszik, a vasut pedig ezt a hihetetlenül emelkedő forgalmat már egyáltalán nem képes megfelelni lebonyolítani, ismét előtérbe lépett a víziút megépítésének gondolata és, mint értesülünk, báró Harkányi János, az új kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy az illetékes szakosztály ismét foglalkozzék ezzel a tervvel és tegyen megfelelő előterjesztést. Már néhány külföldi szakember is kapott meghívást és velük folytatott általános tárgyalás elég kedvező ahhoz, hogy a csatorna megvalósításával a miniszterium komolyan foglalkozzék. 100—120 millió koronára rugnak s az építés hat-nyolc évet venne igénybe.

Homlokok öröme, kalapok vígasza. S meg sokféle tréfás szinek alatt lehetne kifejezést adni annak az általános öröme, amely eltölti a járó-kelőket az első fejszecsapsóra, amely belevágódik annál a poloncápot félfarcosko öreg háznak a födelébe, mely ott a piactérrel szemben annyiszor állította meg a szórakozott arra menőt, rokkant gerezdjét elibe tartva gondok terhelte homlokának. S bár, kőcsög, szalma és más kalap emelkedik meg most már önként is, amikor ennek a diszleten házpédlynak már csak a hűlt helye fogadja. Melankolikus ropogását bárcsak követné egy másik bomlása is a Rákóczi-utcaban...

Zsolt egy okos megjegyzése. — Rólunk-nékiünk! — E héten a jogászok egyszerre három gyűlés keretében tárgyalták ügyes-bajos dolgaikat Temesvárott. A bírák, ügyészek, ügyvédek és ügyvédjelöltek valóságos országgyűlést tartottak a délvédeki városban.

— A jogászoknak ez a társadalmi összeülése, — ugymond Zsolt — amilyen szokatlanul pikáns látvány, annyira jelzi korunk legfőbb szimptomáját, azt, hogy a szocialista bérmozgalmak már átcsaptak a legmagasabb kvalifikációju társadalmi rétegekre is. Más eféle bölcs fejtegetést is fűz a gyűlésekhez, benünket azonban csak ezek a sorok érdekelnek:

„Vadász Lipót államtitkár tegnap bejelentette, hogy a bírák és ügyészek *titkos minősítését* el fogják törölni. És ahol minősítést csinálnak, az *hivatalból közik az érdekelt tisztviselővel*. Igazságot kapnak tehát végre az igazság emberei is. Múltotzatnak még

rá emlékezni, hogy a titkos minősítésre vonatkozó titkos rendeletet és a minősítési kimutatást az Esti levél közölte és előkelő bírák e rovatban harcoltak e rendszert ellen, mely lehetővé tette, hogy nemcsak *egy elnök*, hanem *strázaemesterekből lett irodaiigazgatók is tönkre lehettek a titkos minősítés tendenciós adataival, sőt rdgalmaival a lehetőségsébb bírik harrierjét*. Moat kőza örömmel és elégtétellel konstatahaljuk az elért sikert stb.”

Nem toldjuk meg e sorokat hosszú kommentárral. Mindenki tudja maga is, mily gyalázatos művelődéseket végez az ugynevezett *titkos minősítés* mindennit, ahol ilyenekre épít a rövidlátó vezetőség. Még szerencse, ha akadnak vezető egyéniségek, kik nemcsak a minősítést, de azok rugóit is megvizsgálják. Ebben az egész kérdésben a legsajnálatoosabb: itélkeznek rólunk-nékiünk. Pedig: *audistur et altera pars*...!

Esperantó-pénz. Az esperanto-láz, ugylátszik, nemcsak közbe világnyelvet, hanem világpénzt is szeretne teremteni. A legutóbb megtartott berni esperantokongresszus emlékére nemzetközi pénzt verettek, melynek első oldalát Dr. Zantenhof kepe, hátsó felét pedig az esperantó cimere díszíti ezzel a fölírással: „*Jubiläum de Esperanto 1887—1912*”. A pénzdarabok értéke 1 Sm-mel van jelölve. Az Sm spesmit-t jelent, a nemzetközi pénzegység nevé, amely a mi pénzünk szerint 1 korona 20 fillérnek felel meg. Az esperanto hívei ugy vélik, hogy ezzel a pénzegységgel a kontinens pénzrendszere és a brit értékszámitás könnyen áthidalható. Az esperantópénz leglekeesebb szószólója de Saussure René genfi egyetemi tanár, aki ha rajta állana, a viláig minden embernek a zsebét — spesmit-tel rakná tele.

1912—1913. végrb. szám.

Árverési hirdetésny.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a csikszeredai kir. járásbírósnak 1913. évi V. 1111 számú végzése folytán Juhus Abeles végrehajtó részére 192 kor. 44 fill. követeles s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesrel lefoglalt és 114 koronára becsült ingóságokra a csikszeredai kir. járásbírósnak fenti számú végzésével a további eljárás elrendeltevén, annak az alap- és felülfoglatatók követelese erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, végrehajtást szenvedő lakásán Karcfalván leendő megtartása határidőül 1913. évi október hó 15. napján délután 6 órája kitűztetik, a mikor a bíróság lefoglalt ingók és pedig bolli árúk a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szűkség esetén becsárnon alul el fognak adatni.

Felhívatnak mindazok, kik az előtérvezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelesét megelőző kielégítéshez jogot tartanak, amennyiben részükre a foglalás korában eszközöltetett volna ez az a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldött írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, niert különben csak a vételár fölölégére fognak utaltatni.

Kelt Csikszeredában. 1913. évi asept. hó 21-én.

Molnár Sándor,
kir. bír. végrehajtó.

Egy két ló után

való hajtókocsi eladó. Hol? Megmondja a kiadóhivatal.

Értesítés!

Még a mult iskolai év elején jelent meg Csikmegye térképével, leírásával ellátott tőkeletes s kifogastalan

Csikvármegyei IRKA

mely a szakközégek teljes elismerésével találkozott első megjelenése percében. A cimlap hátsó oldalán Csikvármegye teljes lérképe van a legújabb beosztással megrajzolva, tisztán olvasható helység, hegy, folyók és határok megnevezésével. A cimlap belső oldalán Csikvármegye rövid földrajzi leírása, szor-zótiába, iskolai- és egészségügyi szabályok. Az irka papíra elsőrendű, 8 lapból áll, vonalazva diktandó, számtani és széprási minta szerint. **2 fillér** drb.-kint, nagy ára: **50 ezer** vételnél olcsóbb Jóságát misem bizonyítja jobban, mint az 1 **50 ezer** darab kelt el. év alatt Kapható a kiadó tulajdonosnál Csikszeredán:

Minta-füzeteket
kivánatra ingyen

Szvoboda Miklósnál,
hol mindennemű iskolai tankönyv felszerelés és nyomtatvány kapható.

Tűzifavágás.

Értesitem Csikvármegye igen tisztelt közönségét hogy

BENZIN-MOTOR
fűrészgéppemmel bármily kevés mennyiségű tűzifát is — ugy helyben, mint vidék — felvágok. Géppemet házhoz szállítatom és kívánatra a felfűrészelt fát aprítatom és elrakatom.

Zöldy Lajos,
Csikszereda.

Telefonszám: 23.

Levélpapír

ujdonságok Szvoboda Miklós könyvkereskedésében Helyben

A jelenkor legújabb kalyhája

VERSENY NÉLKÜL.

Ferpetunn egyetlen hazai barna-zénné fűlhető folyton égő kályha

legtakarékosabb fűtés.

Teljesen szagtalan! Éjjel nappal egyetlen kellemes meleg! Pontosan szabályozható hőmérséklet! Nincs korom! Nincs szag! Nincs por! Nincs kezelés! Évenként csak egyszer kell befűteni!

Hirsch és Frank,

Budapest—Salgótarjánai gépgyár és vasöntő részvénytársaság. Budapest, VI. kerület Aréna-ut 128.

Mindenki muzsikálhat

WAGNER „Hangszer-Király”

különleges elsőrangú hangszereivel Budapest József-körút 15. sz. TELEFON : József 71.
Varázshegedű, felszereléssel 6 korona.
Csodareztrombita, erős rézből 6 korona.
Varázsfuvola, ajándékkal 4 kor. Harmonika, tánc részere 10 korona. Óriási beszélőgép, kottákkal 40 korona. Javítási szakműhelyek!
A milánói, párisi és londoni kiállításon aranyérem s érdemkereszttel kitüntetve. Fényképes árjegyek ingyen!

Óvás! Ügyeljünk a „Wagner” névre és a 15-ös házszámra. 839—III.

PARFUMERIE „HEZ” ILLATSZERTÁR

Háztartási, kozmetikai, kötszerészeti cikkek nagyraktára, nagyban és kicsinyben. Budapest, VIII. Losonci-u. 13.

Reklámunk óriási eredménye újabb reklámokira ösztönöz. melynek nyomán tisztelt közönségünknek még nagyobb előnyöket biztosítunk.

Ujabb előnyjainkat:

1 csoport 2 korona 50 fill. (19 drb.)
1 drb. üvegtégely francia arc- és kézfimomító
1 drb. francia szappan (bármely illatban)
1 üveg francia parfüm (bármely illatban)
1 üveg francia brillantol (bármely illatban)
1 könyv (60 lap) angol powderpapír
1 csomag dr. Heider-féle fogpor
1 drb. francia fogkefe (csontnyéllel)
1 csomag amerikai Shampoo hajmosópor
1 üveg valódi Johann Maria Farina kölnivíz
10 drb. szekrény-gruhaillatosító (francia Sachet-lap)

Összesen 16 darab 2 kor. 50 fill. Portó 50 fillér.

Szállítások naponta eszközöketnek utárvét mellett. Nagy koronán aluli megrendeléseknél portómentesítést céljából célszerű a pénz előre beküldeni (lehet bélyegkeben is), így a portó 50 fill. utávételre szállításnál 84 fill. Csomagolási költséget nem számítunk. Tizenhat oldalas illatszer és háztartási értesítőkét kívánságra ingyen és bérmentve küldjük.

Máma legjobb és legolcsóbb sörök csak a

Sörgyárban

kaphatók. — Gyártelep és Iroda:

Gal Ferenc

— gőzsörgyára Csikszerezád. Telefonszám 36. —

Értesítés! A n. é. közönségnek szives tudomására kívánom juttatni, hogy a közeledő **Haltottak ünnepére** gyönyörű kivitelű **Sírlámpák**at

rendeltem. Színek: fehér és rózsaszínek lesznek, úgy hogy azokat már jövő hó 15-ik napján **üzletemben** megvásárolhatók lesznek, különösen felkérem a n. é. közönségnek szives figyelmét arra, hogy ezek a lámpák tartósak, sok gyertyát megtakarít, nem kell mindig gyújtani a gyertyát, ha szél kífújja, hanem szépen ég mint a villany lámpa **világítási módozat gyertya, vagy mécsessel történik.** Tisztelettel:

POGOTZKI ANDOR

Szemere László madártani állomása

CSIKZSÖGÖD.

Elvállalja madarak kitévését a legolcsóbb árak mellett.

Megjelent: A madár-tómészet

KÉZIKÖNYVE

131 oldalon 18 ábrával. Ár: 2-40 K.

Mesterséges fészkekodvakra megrendelést elfogad.

A hasznos madarak megtelepítése révén parkokban, kertekben a rovarkárók megelőzése célszerű kiküldeni.

Butor

olcsó bevásárlási forrás Csikszerezád Rákóczi utca (Hajnódi József vendéglős) helyiségében, hol csakis

Elsőrendű készítményű

butorok kaphatók, szolid kiszolgálás mellett. Ép oly kedvező árban és feltételek mellett mint a fővárosban. Raktáron tart teljes szoba berendezéseket és kellekkeit.

Teljes tisztelettel: Imre Árpád.

Tyukszem,

használat után. Üvegeje 1 korona, postadíjjal 1, 40 K. Három üveg bérmentve 3 K.

Excelsior

híntőpor 48 óra alatt elmulasztja a kéz-, láb- és hónalj-izzadást. 1 doboz 1 K. postadíjjal 1 40 K. 3 doboz bérmentve 3 korona.

Takarmánymész

hizlalásra legalkalmasabb (40% foszfor-savat tartalmaz), mellyel a disznóknál nagyon könnyen 300 kilo hizlási súly érhető el. Alkalmazható azonosítól baromfi borjúk, juhok, marhák, ökrök és lovaknál 4/4 kilo ára, mely hónapokig elég 5 kor. 50 fillér utávétellel bérmentve. Utávétellel vagy a pénz előzetes begyűlése mellett küldi.

Dr. Flesch E. „Korona”-gyógyszertára Győr 99.

Mátrai Ignác

órák, ékszerész- és gramlon-üzlete Csikszerezád.

Ajánlja dusan berendezett és legújabb szerkezetű

Inga-Zenit-, arany-, ezüst- és Omega zsebórákat.

Állandó nagy raktár valódi drágakövi ékszerekben.

A legújabb és legtekélyesebb, tiszta

Gramofonok- és lemezekből

szintén nagy raktárt tart, és gyári áron lesznek árusítva.

Látserészli cikkek nagy választékban.

Olcsó árak! — Pontos kiszolgálás!

Sürgős figyelmeztetés!

Ha illatszer, piperezappan, kozmetikai, arc- és kéz-ápolási, háztartási, hajápolási és általában mindenféle a kozmetikába való cikkeit a legjobból a legjobbakat olcsóbban a legolcsóbbnál akarja beszerezni, úgy kérje a harmadik kiadásban most megjelent

„ILLATSZER ÉS HÁZTARTÁSI ÉRTEŚITŐNKET” melyet ingyen és bérmentve küld:

„HEZ” illatszer- és háztartási cikkek szaküzlete nagyban és kicsinyben.

Budapest, VIII., Losonci-utca 13/hz.

POHARAS

Legjobb sör

a „Pilseni Ösforrás”

Egyedüli elárúsító hely:

Csikvármegye területén

CSIKSZEREDABAN

SÖR

özvegy Nagy Istvánné Zoldfa-vendéglője

hol mindennap frissen csapolva poharankint kapható.

Értesítés!

Tudomására hozom a n. é. helybeli és vidéki közönségnek, hogy raktári tartok mindennemű

Cserépkályhákból

Elvállalom mindennemű cserépkályha és takaréktűzhelyek felállítását, átalakítását és takarítását, továbbá fűrdőkádák és burkolatok kirakását fajonc porcellánból és minden szakmába vágó dolgokat pontosan és felkülsmeretesen eszközök. Vidékre is kelte felvilágosítást nyújtok. Értekezni lehet MICHINA REZŐ és VEJE cégnél Csikszerezádában.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, maradok tisztelettel:

LUKÁCS FERENC,
cserépkályhás

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

Kölnivíz, kölnivíz-pouder és kölnivíz-szappan.

Kapható drogeriákban, gyógyszerárakban és illatszerárakban.

Ne fessék elfogadni Kölnivíz szappant vizet és pouder, ha nincs rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utanzott JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz. — Akkor sem kell elfogadni helytelen és utanzott kölnivizet, kölnivíz-pouder és kölnivíz-szappant, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a világhírű cég képviselöje

Holczer Emil Zoltán, Budapest VII. ker., Szigetvári utca 16. szám.

Egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerezhető be az eredeti minőség.